

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 coroane.
Pe jumătate de an 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 200.

Tot cerșind . . . ?

Impresii din ajunul de Crăciun.

Ne veniau colindători și începeau cu "Florile daibe" și altele. Părea mai dulce mai înviorătoare colinda ca în ceilalți ani, dar când sosiau la fereastră bărbați, femei și copii necunoscuți, veniți dintr'alte nuturi, și-se sfășia inima. Fiecare din blindă rostită de ei era ca ruptă din re a nemi sângerânde și nu era colindă colinda, ai de doină, ca "Noi cerșim din poartă'n oartă."

Venit-au din părțile Hălmagiului, din sf bisiharia, de pe la Brad, ba chiar și dela în ritidra. Cum pot bate atâta lume? "Să-ția ne aduce, sărăcia, bat'o focu?" Cesta le era răspunsul.

Astăzi Românii sunt stăpânii acestor aiuri mănoase și — de dorul unei coji le pâne — ei umblă o lume și încunjură lta, ca Fecioara din colindă căutându-și Puiul răstignit. Nu și-a pierdut rostul doina noastră legendară: "Prin țară după făină?" Pământul l-am moștenit dela străbuni și sânge din frații acestor cerșitori a sfințit ția secolii deardândul și mai pe urmă cum la recucerire. Două drepturi mari. Neamul românesc ar putea trăi și fără lesagii de cerșitor, din muncă demnă de a locel, ca de cel ce poartă numele imperiului.

Adevărații stăpâni nu noi suntem. Aceasta o simțim dinadins și vedem bine, nchipe bogățiile noastre sunt în mâna străinilor erațiu cu mai, multă școală, mai iscușiți decât noi. — Poporul român e harnic; harnicia r cni e cunoscută de toată lumea și el se tare, desonorează bătând la porți după milă.

De voim să ne îmbogățim, să fim adevărați stăpâni peste plaiurile noastre, ovațtrebuie să îmbrățișăm meseriile, negustose ria, școala. Nu le-ar fi cu mult mai bine chisbăieților, cari vin atâta lume după milă, hă de-ar fi la meșteșug, ori într'o prăvălie, sau la școală dați? Cine n'a observat

s, secum se îmbogățesc maieștrii și comertrădicanții. Ocupațiunea lor cu tot dreptul e re, dnumită de plug de aur, pentru că răstoarnă aurul munților în vistieria lor, iar noi, Românii, nici nu putem aminti industria și comerțul nostru de dincoaci de Carpați.

Munții noștri zadarnic vor purta aurul, că de acolo ajunge în mâinile celor iscușiți și cu școală, iar noi tot cerșind vom umbla și de acum înainte, dacă vom aștepta, să se mute aurul de sine din sânul munților la noi pe masă, ca în povești.

F. C.

Vorbirea

domnului Andreiu Bârseanu la deschiderea adunării generale a Asociațiunii.

(Urmare și fine)

Dar bucuria lor n'a fost de lungă durată. Ingâmfarea lor se lovea ca de o stăcă de granit, de vitejia ostașilor români dela Siret și din Munții Vrancei și ai Putnei, până când vitezele trupe ale Maj. Sale Regelui Ferdinand I intrară din nou în Ardeal, chemate de voința unui popor întreg și înaintară biruitoare spre Apus, pecetluind unitatea pe vecie a neamului și făcându-se apărătoare a civilizației și buneii ordine europene față de curentele de destrăbălare și de barbarie.

Astfel prin voința lui Dumnezeu, prin vitejia fără seamăn a Armatei române și prin jertfele nespuse de sânge și avere ale unei țări întregi, am ajuns să vedem înfăptuit visul de veacuri al moșilor și strămoșilor noștri, am avut norocul să ne încheșăm într'un singur Stat și sub un singur Rege toți câți ne simțim fiii aceluiș neam și grăim aceeaș limbă. Zic, anume: toți, deși*) și acestea în curând trebuie să se întorcă la matca lor, întorcându-se cum păraiele și râurile răsărite din mare, se întorc iarăși la vechia lor obârșie.

Astfel moșia strămoșească o vedem întregită din nou sau, cel puțin, aproape întregită și dată în îngrijire vechilor ei moșteni, dela cari fusese răpită în cursul vremilor cu puterea sau cu viclenia.

Dar, doamnelor și domnilor, am avut fericirea a ajunge aceste zile mari și a ne vedea iarăși oameni liberi în țară liberă și înregită, trebuie să ne dăm seama, că acest mare favor este împreunat și cu anumite îndatoriri.

Moșia străbună liberată trebuie îngrijită și cultivată, altcum nu ne arătăm vrednici de stăpânirea ei. Trebuie să facem dintr'nsa o grădină frumoasă, plină de roduri bogate pentru alții, o podoabă a acestor părți de cătră Răsărit ale Europei. Aceasta o pretind dela noi legile neștrămutate ale progresului, această o pretinde menirea noastră istorică, de a fi strajă neadormită a civilizației omenești în aceste părți ale lumii. Dar spre a putea îndeplini cu vrednicie această menire, spre a asigura pentru toate timpurile existența și prosperarea Statului nostru întregit și a face dintr'ansul un zid de apărare al civilizației omenești, se cere o muncă intensivă și statornică, făcută cu pricepere, care muncă nu se poate îndeplini fără o pregătire serioasă.

A ne mulțămii cu rezultatele de până acum oricât de strălucite ar fi ele, și a ne odihni pe laurii biruinții, crezându-ne dispensați de ori ce osteneală pentru viitor, ar fi cea mai mare greșală, ce am putea-o face. — Dimpotrivă, acum se cere, mai mult decât ori și când mai — înainte, a ne încorda toate puterile de care dispunem, trupești și sufletești: a ne întări brațele, a ne ageri mințile, a ne nobilita simțirile și a ne potența voința, și astfel a lucra împreună, în înțelegeră frățească și după un plan bine stabilit, pentru apărarea și întregirea deplină a patrimoniului recucerit și pentru înălțarea lui între țările cele mai înaintate și mai fericite ale lumii. Cu alte cuvinte: pe lângă biruința cu arma a

*) unele părți bănățene lipsesc, dar

Red.

vitezel noastre oștiri se cere o biruință tot atât de strălucită a culturii românești, spre a putea asigura pentru toate timpurile aceea ce am avut norocul a înfăptui și a da înfăptuirii noastre un timbru special românesc.

Biruința aceasta culturală se poate pregăti prin mai multe mijloace și pe mai multe căi: prin școală, prin biserică, și prin felurite însoțiri și organizări culturale și economice.

Nici când aceste instituțiuni n'au fost datoare a-și îndeplini mai mult chemarea lor, ca tocmai în zilele noastre.

Între aceste instituțiuni se numără și însoțirea noastră culturală.

Dacă în timpul de aproape 60 de ani, de când există, a contribuit cu ceva la susținerea și progresul poporului nostru: prin propagarea cunoștinței de carte prin sămănarea cunoștințelor folositoare în straturile largi ale poporului, prin sfaturi și îndemnuri pentru lucrarea mai rațională a pământului, pentru îngrijirea mai bună a vitelor, pentru îmbrățișarea negoțului, meseriilor și artelor, și pentru inițierea de însoțiri economice, prin întemeierea de biblioteci populare și prin întocmirea câtorva expozițiuni mai mari și mai mici, prin distribuirea de burse între tineri doritori de învățatură, dar fără avere, și prin celelalte mijloace, ce ne stau la îndemână în împrejurările grele, prin care am trecut, cu atât mai mult trebuie să lucreze ea pentru luminarea și întărirea neamului din care facem parte, astăzi, când cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns noi stăpâni pe destinele noastre, când orizontul se deschide larg și senin înaintea ochilor noștri, când numai dela noi atârână calea, ce avem să o urmăm în viitor.

Și această lucrare, ce este datoare să o îndeplinească, are cu atât mai mulți sorți de izbândă, cu cât de aici înainte nu vom mai fi izolați în nișuțele noastre, ci vom putea lucra mână în mână cu frații noștri din tot cuprinsul României întregite, având înaintea ochilor noștri unul și acelaș scop: întărirea și înălțarea patriei noastre mult iubite și ridicarea neamului nostru între neamurile cele mai alese.

De aici înainte problema culturală nu va mai fi numai o problemă a Ardelenilor, Bucovinenilor, Basarabenilor sau a fraților din vechiul regat, ci o problemă obștească, poate cea mai însemnată problemă a întreg neamului românesc.

Adevărul acestei aserțiuni l-ați recunoscut D-voastră mai întâi, d-lor membri ai comitetului Ligii culturale, și voință a înfăptui fără amănare, alături cu unitatea politică, și unitatea sufletească a tuturor românilor, în frunte cu neobositul și înțeleptul d-voastră președinte, ni-ați propus colaborarea D-voastre și conlucrarea pe viitor a tuturor societăților culturale românești.

Și ca să dovedeți, cât de mult prețuiți această înfrățire a sufletelor și ce însemnatate dați culturii naționale, care nu poate fi decât una și aceeaș n'ați pregetat a ne cerceta în vreme de iarnă și în aceste împrejurări grele de comunicațiune, ca să luați parte la modesta noastră întrunire și să serbați împreună cu noi, pe lângă sărbătorile Nașterii Domnului, și sărbătoarea renașterii noastre naționale.

Vă mulțumim din tot sufletul pentru cinstea deosebită ce ni-ați făcut-o și pentru interesul viu ce-l dovedeți față cu nișuțele noastre, și VĂ asigurăm, că dragostea frățească, ce ni-o arătați, va afla aceeaș dragoste în adâncul inimelor

noastre. Astfel nu ne îndoim, că vom putea afla împreună căile cele mai potrivite pentru înfăptuirea unității în lucrările noastre viitoare.

De asemenea mă simt dator a aduce cele mai călduroase mulțumiri tuturor oaspeților, cari au ținut a ne onora cu prezenta lor și în deosebi vrednicilor reprezentanți ai oștirii române, cari dau dovadă, că-și știu face datoria oricând și oriunde: și pe câmpul de luptă și acasă.

Astfel lucrând mână în mână cu toții, în înțelegere frățescă, cu gând curat, cu inimă caldă și cu voință tare, sunt pe deplin încredințat, că ne vom apropia tot mai mult de scopul nostru obștesc: înălțarea din ce în ce mai mult a poporului nostru și întărirea patriei noastre mult iubite.

Cu această dorință, isvorată din adâncul inimii mele, și care, de bună seamă, este dorința noastră a tuturor, declar adunarea generală a „Asociațiunii” deschisă.

Din minunile universului.

— Lumi locuite. —

(Urmare și Fine).

Iată acum după acest astronom, neobosit în căutarea adevărului, explicația acestor canale, cauza, care le-a dat naștere. Marte e un glob mai vechiu, decât pământul; el s'a răcit deci mai curând decât acesta și desigur precând încă planeta noastră abia începea a se lichifica, pe atunci pe Marte băjbăiau viețuitoarele. E demonstrat însă științificește, că o planetă care îmbătrânește își pierde apa și aerul. Și de fapt pe Marte atmosfera e rară, iar apa se află în cantitate mărginită. Cea mai multă apă e adunată la cei doi poli. Pe de altă parte nivelarea continentelor martiene încă e aproape desăvârșită, așa că acolo nu mai sunt munți uriași, ca pe pământ și pe lună, ci cel mult coline și asperități neînsemnate. Martienii însă, ca ființe raționale, vedeau bine, că lipsa de apă înseamnă moartea lor și pentru că să utilizeze și să împărtășească pe întreaga suprafața planetei apă, provenită din topirea zăpezilor la cei doi poli, mai departe pentru că să ferească ținuturile din vecinătatea polilor de inundații, au purces la construirea acelu sistem uriaș de canale. (V. Anestin: broș. cit.).

Canalurile nu pot fi naturale, cum s'a pretins de unii. Natura nu-și bate capul cu construcția de linii geometrice și pentru a dovedi artificialitatea lor tot Lowell amintește, printre altele, următoarele puncte: Ele sunt drepte toate, ca și trase cu linealul, au aceeași grosime, mai bine zis lățime și apoi mai e și faptul geminațiunii sau a duplicității lor.

S'a obiectat, că dacă admitem existența canalurilor, trebuie să ni le închipuim de sute de km. de largi. căci altcum, dela o depărtare atât de mare, nu le-am putea vedea nici barem ca linii delicate. Lowell a aflat și aici soluțiunea. El spune, că lățimea canalurilor e obișnuită, dar noi vedem în realitate bogata vegetație, care se estinde de ambele părți ale lor până la sute de kilometri. (V. Anestin: idem).

De asemenea s'a observat, că Marte fiind mai răcit, decât pământul și fiind așezat la o distanță mai mare de soare, temperatura îi este foarte scăzută, așa că nu ar putea fi locuit. Se pare însă, că acolo se află în abundență acidul carbonic cristalizat, care după cercetările lui Arrhenius are însușirea, că reține radiația soarelui; nu pot fi deci deosebitri mari de temperatură pe aceste două planete surori.

În urma acestor constatări, avem dreptate, dacă ne place a nu mai vedea în Marte un glob mort, ci un lăcaș de ființe inteligente, de ființe, cari în cultură ne sunt superioare nouă. Sistemul acela uriaș de canale și o probă evidentă despre veracitatea acestei afirmări. Noi cu mijloacele noastre tehnice nu am fi în stare a executa asemenea lucrări de inginerie. Mai ușor le-a fost această Martienilor, cari pe lângă tehnica lor mai înaintată sunt ajutați și de împrejurarea, că acolo sunt toate corpurile mai ușoare decât pe pământ, din cauza puterii mici de gravitațiune a lui Marte. Nivelarea terenului încă a contribuit mult la înlesnirea acestor lucrări.

S'au încercat și ipoteze cu privire la viața socială a Martienilor, cari, bineînțeles, până acum nu sunt confirmate de nimeni. Astfel s'a spus d. e. că Martienii în urma masei mici a globului lor vor fi foarte înalți și vor fi aflați

mijlocul de a sbera cu ușurință. Condițiile grele, sub cari trăiesc, i-au făcut să uite dușmăniile și certele, cari nouă ne par indispensabile și ei nu cunosc războiul, diplomația și alte cusururi omenesti. Primejdia comună i-a unit într-o singură tabără și ei luptă din greu cu natura pentru a-și prelungi viața (V. Anestin: broș. cit.). Bine înțeles acestea sunt teorii nițel cam exaltate și trebuiesc primite cu multă rezervă. Există totuși entuziaști, cari în avântul lor nu găsesc nimic utopic în gândul, că s'ar putea realiza un mijloc de înțelegere cu această vecină a noastră și lucrează cu râvnă în direcția aceasta. S'au și propus unele proceduri, iată de ce, iubite cetitor, n'ar trebui să te miri prea tare, dacă mâine poți auzi, că cutare astronom sau învățat se înțelege bineșor cu vreun coleg Martian.

I. Safta.

INFORMAȚIUNI.

Învățătorii, profesorii și preoții deputați. Di Tăslăuanu ar vrea să-i escludă pe aceștia din parlament. Așa se vede și pe apostolul neamului, pe dl N. Iorga. Ar vrea să escomunică din parlament tot ce-i acolo mai bun și frumos: idealismul neamului, prin care veacuri de-a rândul s'a nutrit speranța și credința și prin care ni-s'a zămislit visul de aur. Aceștia sunt sâmburele intelectualității noastre, dintre ei s'au recrutat cei mai mulți apostoli și martiri. Ei au fost sfetnicii și luminătorii satelor și astăzi, când poporul îi alege de povățuitori ai țării, pentru ce să fie opriți în drumul lor firesc? Ar fi bine să fie întrebat în chestiunea aceasta și poporul și — poporul a și răspuns prin faptul, că a trimis mai mulți preoți, profesori și învățători în parlament.

Propagandă anti-românească în Ungaria. Se face dinadins. Ziarele sunt chiar obligate. În Budapesta și în alte orașe s'a înființat „Asociația pentru apărarea țării” în frunte cu căpitanul de stat major Gomboș. E o societate de spionaj. Militarii maghiari — ne având de lucru cu Kun alungat de Români, fac propagandă pentru alegerea șovinistului Horthy de rege al Ungariei.

Olanda refuză să extrădeze pe Kaiser zicând, că ea totdeauna a primit cu ospitalitate pe toți refugiații politici și nu poate încălca acum drepturile unui oaspe. Mai adaugă, că cererea aliaților e împotriva principiilor esențiale ale solidarității națiunilor.

Inspector general al învățământului a fost numit D. C. V. Praia, profesor la seminarul Veniamin Costache din Iași.

Cursul leului la Paris. Se anunță, că cursul leului s'a urcat din nou la Bursa din Paris 22 centime.

Kolceag în mâna bolșevicilor (?) Sosesc știri, că trupele cehoslovace din Siberia, cari au prins pe Kolceag, l-au predat bolșevicilor; prin alte știri însă se desinuit aceste și nu mai știți ce crede celor ce viu din preajma haosului rusesc.

PARTEA OFICIALĂ.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor la școala confesională ort. rom. din comuna Odvoș (județul Arad), se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala” cu următoarea dotațiune anuală: 1. Salar în bani dela comuna bis. 1200 coroane. 2. Cvartir cu 2 chilii, cuină, cămară, cocină și 1/2 grădină. 3. Spesele de conferință 40 cor. 4. Scripturistica 40 coroane. 5. Curatorat 80 cor. 6. Vârui 40 cor. 7. Competițiune de lemne din pădurea urbarială, după dreptul legal al învățătorului (circa 3 stângini) 8. Venitele cantonale îndatinate. 9. Întregirea de salar precum și adausele și ajutoarele se vor cere dela stat. Dela învățătorul ales se recere să fie cân-

tărc, capabil de a înființa și conduce cor, remunerație de 200 cor; a instrua școlarii cântării funebreale; a conduce școlarii în Dineci și sărbători la sf. biserică și la alte țiuni liturgice.

Reflecții la acest post se vor prezenta în vre-o Duminică ori sărbătoare la sf. biserică din Odvoș, pentru a-și arăta dăstieritatea în țare și tipic. Cererile de concurs ajustate form regulamentului, cu documentele necesare și adresate Comitetului parohial din com. Odvoș, se vor înainta oficiului protopopesc Mariaradna.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: Procopiu Givulescu protopresbiter tractual.

Pentru îndeplinirea postului învățător vacant din Cladova, protopopiatul Radnei, scrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica Școala”, pe lângă următorul beneficiu.

1. Locuință liberă în natură cu gradină în bani gata din repartitiie dela comuna bis. cească suma de 660 coroane. 3. Rebonificarea dela izlaz pentru pășune 16 cor. 4. Din pădurea urbarială lemne în preț de 46 cor. 5. Ardelela pământul învățătoresc 1/2 sesiune: suma 16 coroane 20 fileri. 6. Patru stângeni lemne de foc pentru învățător aduși în curtea școlii în preț de 130 cor. 80 fil. 7. Folosința unei niște în „Dâmbul Otarului” în preț de 10 cor. 8. Camăta de după capitalul în curs din v. D. zarea lemnelor din pădurea urbarială 6 cor. 9. Pentru cantorat preste tot 50 cor.

Să notează, că ajutorul de stat pentru întregirea salarului învățătoresc pe baza legii din 1913, a fost anterior votat.

Pentru încălzitul salei de învățământ metri lemne de foc în natură. Pentru curățirea cor. Spese de conferință, când participă dela inormantări până la 7 ani una cor. Alesul are să conducă strana și să instruiască școlarii în cântările bisericesti, având a-i conduce în Dumineci și sărbători la sfa Biserica. Dintre recurenți vor fi preferiți cari vor ști înființeze cor bisericesc.

Reflecții la acest post sunt poșibile și se trimite recerșele instruite regulamentar și atestate cu atestat de apartenență, comitetului parohial gr. ort. rom. din Cladova pe calea oficiului protopresbiterial gr. ort. rom. din Mariaradna, județul Arad, având a se prezenta sub durată minima concursual, în sfa Biserică din Cladova spre a-și dovedi dăstieritatea în cântare și în par. Dimitrie Dehelean m. p., notarul comitetului parohial.

În conțelegere cu: Procopiu Givulescu protopresbiterul tractual al Radnei.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25.

Comandamentul Trupelor din Transilvania ordonează, că

1. Vor fi considerați ca vinovați aceia, cari fără rea credință, prin localități publice, în gări, trenuri, în restaurații pe străzi, vor vorbi sau vor discuta orice chip știri, fie adevărate, fie închipite sau își vor da părerile despre operațiune de război sau despre situația și mișcările trupelor, precum și cei ce vor critică poruncile date de autoritățile militare, și orice alte măsuri cu privire la armata română.

2. Cei ce se vor face vinovați una dintre poruncile de mai sus, se pedepsi de judecători militari cu închisoare până la un an și amendă până la 185 mii lei.

Când însă faptele de mai sus, se săvârși cu gând de spionaj sau trădare pedepsele vor fi cu mult mai aspre, după legile de război.

Cenzurat: Alexandru T. Stamatiad.

Redactor responsabil: Dr. Teodor Botiș, profesor.